

Ljubljana, 31. januar 2018

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE

Odbor za zdravstvo

g. Tomaž Gantar, predsednik

Komisija za nadzor javnih financ

mag. Andrej Šircelj, predsednik

ZAHTEVA ZA SKLIC NUJNE SEJE ODBORA ZA ZDRAVSTVO IN KOMISIJE ZA NADZOR JAVNIH FINANC

Poslanska skupina Slovenske demokratske stranke zahteva, da se na podlagi drugega odstavka 48. člena, v povezavi z 32. členom Poslovnika DZ, skliče nujna seja Odbora za zdravstvo in Komisije za nadzor javnih financ z obravnavo naslednje točke:

»Ugotovitve revizije Računskega sodišča o pravilnostih nabave medicinske opreme in zdravstvenega materiala ter učinkovitosti pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo v letih 2014 in 2015 v Univerzitetnem kliničnem centru«

I. **Obrazložitev:**

Računsko sodišče je v maju 2016 izdalo sklep o uvedbi revizije o pravilnostih nabave medicinske opreme in zdravstvenega materiala ter učinkovitosti pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo v letih 2014 in 2015 v Univerzitetnem kliničnem centru (v nadaljevanju: Revizija). Kot je povedal predsednik Računskega sodišča RS Tomaž Vesel pred Preiskovalno komisijo je do sklepa prišlo tudi zaradi izjave nekdanje v. d. generalne direktorice Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana Brigitte Čokl 3. februarja 2016, ki je na 25. seji Komisije za nadzor javnih financ večkrat posredno in neposredno povedala, da ve za podjetja in posameznike, ki izčrpavajo slovensko zdravstvo za osebne interese in interese določenih skupin. Do sklepa za revizijo pa naj bi prišlo tudi iz razlogov, zaradi katerih je bila ustanovljena Preiskovalna komisija o ugotavljanju zlorab v slovenskem zdravstvenem sistemu na področju prodaje in nakupa žilnih opornic (v nadaljevanju: Preiskovalna komisija).

Iz revizije so sicer izključili področje nabave žilnih opornic, saj se s tem ukvarja sama Preiskovalna komisija in je celotna, s tem področjem povezana dokumentacija, v DZ RS. Je pa Računsko sodišče Vmesno poročilo Preiskovalne komisije že obravnavalo.

Revizija je bila opravljena na podlagi Zakona o računskem sodišču, Poslovnika o računskem sodišču in v skladu z mednarodnimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij. Računsko sodišče je proučilo notranje kontroliranje, povezano s pravilnostjo in učinkovitostjo poslovanja. Cilja revizije sta bila:

1. izrek mnenja o pravilnostih poslovanja UKC Ljubljana, ki se nanaša na nabavo medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil) v letih 2014 in 2015 ter
2. izrek mnenja o učinkovitosti UKC Ljubljana pri pridobivanju in upravljanju z medicinsko opremo v letih 2014 in 2015.

Iz samega poročila revizije izhaja, da naj bi UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 posloval z 2444 –imi različnimi dobavitelji. V letu 2014 je s 1766 –imi dobavitelji ustvaril promet v znesku 223.037.216 evrov z DDV in v letu 2015 s 1699 –imi dobavitelji promet v znesku 231.086.088 evrov z DDV.

Stroški materiala so v letih 2014 znašali 145.626.598 evrov (32% od vseh odhodkov) in v letu 2015 154.434.277 evrov (34% od vseh odhodkov). Stroški zdravstvenega materiala so v letu 2014 znašali 78.836.604 evrov (54% od vseh stroškov materiala) in v letu 2015 82.466.568 evrov (53% od vseh stroškov materiala).

V samem revizijskem poročilu so podrobneje navedeni primeri kršitev na področju naročanja zdravstvenega materiala, pridobivanja medicinske opreme, izvajanja postopkov javnega naročanja, izvajanje pogodb, sklenjenih na podlagi postopkov oddaje javnih naročil. Navedemo naj le nekaj primerov.

Zelo zaskrbljujoče je navajanje Računskega sodišča, da je UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 velik delež nabav zdravstvenega materiala (brez zdravil ter krvi, krvnih sestavin in lekarniškega trgovskega blaga) izvajal brez izvedbe postopkov javnega naročanja. UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 ni imel sklenjenih pogodb za nabavo stomatološkega materiala, nizek delež nabav na podlagi pogodb je bil v skupini laboratorijskega materiala in diagnostičnih sredstvih, ki se ne vnašajo v organizem.

V revizijskem poročilu je tudi navedeno, da je UKC Ljubljana v več primerih kršil prvi odstavek 24. člena Zakona o javnem naročanju (v nadaljevanju ZJN-2) in določila 14. člena ZJN-2. Pomeni, da je UKC Ljubljana nabavljal medicinski material brez predhodne objave javnega naročila ter preko naročilnic, ki niso imele podlage v izvedenih postopkih za oddajo javnega naročila. To je izvajal z dobavitelji, s katerimi je imel sklenjene pogodbe, ki so bili izbrani na podlagi postopkov javnega naročanja ali z dobavitelji, ki niso bili izbrani na podlagi postopkov javnega naročanja.

Računsko sodišče ocenjuje, da je bilo v letih 2014 in 2015 tako v nasprotju z ZJN-2 nabavljena za 69.443.786 evrov brez DDV zdravstvenega materiala.

Do podobnih ugotovitev je v svoji preiskavi prišla tudi Preiskovalna komisija na področju žilnih opornic. Ta namreč v svojem Vmesnem poročilu navaja:

- da naj bi v okviru javnega naročila OB154745/07 za žilne opornice, ki je bilo objavljeno dne 11. 6. 2007 in so bile pogodbe z izbranimi dobavitelji sklenjene za čas trajanja od meseca decembra 2007 do meseca decembra 2010, UKC Ljubljana **skupno presegel finančni načrt za približno 2.396.510 evrov;**
- da naj bi v okviru javnega naročila 25121/2010 za žilne opornice, ki je bilo objavljeno dne 31. 3. 2010 in so bile pogodbe z izbranimi dobavitelji sklenjene za čas trajanja od meseca oktobra 2010 do meseca novembra 2014, UKC Ljubljana skupno presegal finančni načrt za **približno 2.663.444 evrov;**
- v letu 2014 naj bi UKC Ljubljana v trajanju javnega razpisa za nakup žilnih opornic ter po podpisu pogodb kršil določila ZJN-2, saj je nabavljal žilne opornice preko naročilnic, ki niso imele osnove v izvedenih postopkih z naslednjimi dobavitelji:

- **Mark Medical d.o.o. v skupni vrednosti približno 310.414 evrov;**

- **Bormia d.o.o. v skupni vrednosti približno 142.790 evrov;**
- **Pro-Gem d.o.o. v skupni vrednosti približno 156.266 evrov.**

V revizijskem poročilu Računskega sodišča je navedeno, da se UKC Ljubljana v nekaterih primerih ni držal pogodbenih cen. Podobno je na primeru žilnih opornic ugotavljala tudi Preiskovalna komisija, ki je ugotovila, da naj bi bile v pogodbah navedene drugačne, višje cene za isti material, kot na računih ali pa je šlo za zamenjavo materiala in nabavljen material ni ustrezal opisu v pogodbi ali aneksih k pogodbam.

Na področju učinkovitosti pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo je Računsko sodišče preverjalo ustreznost podlag za učinkovito ugotavljanje potreb po medicinski opremi, katere kriterije uporablja UKC Ljubljana za izbor ustrezne medicinske opreme, kako poteka analiza stroškov pred prevzemom medicinske opreme v uporabo, kakšne so podlage UKC Ljubljana za upravljanje z medicinsko opremo, kako poteka izkazovanje pridobljene medicinske opreme in kakšen je pregled nad stanjem, izkoriščenostjo medicinske opreme ter stroški z medicinsko opremo.

Računsko sodišče je zapisalo, da UKC Ljubljana ni ugotavljal potreb zavoda za daljše obdobje ter ni pripravil strategije in večletnih operativnih planov. K temu ga recimo zavezuje poslovnik o delu z osnovnimi sredstvi. Del uspešnosti javnega zavoda je tudi na strani uspešnega planiranja nabav. Posebej pomembno je načrtovanje nabave in raziskava trga, saj učinkovita nabava pomeni prihranek pri cenah. To je zelo pomembno pri nabavi medicinske opreme in materiala, saj je potrebno zagotavljati kakovosten material, prav tako pa je pomembna zagotovitev medicinske opreme in materiala ob pravem času in na pravem mestu. Bolnišnice bi morale ugotavljati dejanske potrebe, strateško načrtovati letno in za daljše obdobje. UKC Ljubljana naj ne bi imel sodil, po katerih je bila izbrana točno določena oprema.

Po Pravilniku o javnem naročanju iz 2013 in 2015 naj bi UKC Ljubljana imel komisijo za standarde, ki naj bi določala, pregledovala in obnavljala minimalne standarde, merila in kriterije za posamezno vsebinsko področje nabav, vendar v letih 2014 in 2015 ni delovala.

V javnosti se večkrat izpostavljajo standardi za medicinsko opremo v smislu, da v Sloveniji na nekaterih področjih nimamo standardov, zato se medicinski material nabavlja nenadzorovano oz. po višjih cenah kot na EU tržišču. Iz zapisa v revizijskem poročilu izhaja, da bi UKC Ljubljana lahko preko posebne komisije vzpostavil standarde za posamezna področja, vendar jih ni ker komisija za standarde v UKC Ljubljana ni delovala.

Računsko sodišče še ocenjuje, da UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 tudi ni imel izdelane standardizacije medicinske opreme, ki bi bila primerna za uporabo.

Poseben problem v UKC Ljubljana je tudi »donirana« oprema in oprema na reverz (oprema v začasni uporabi). Za to opremo ni bila opravljena analiza trga, UKC Ljubljana niti ni imel posebnih določil v obstoječih internih pravilnikih ali posebnih pravilnikih o »donirani« opremi ter opremi na reverz. UKC Ljubljana ni vodil niti stroškov vzdrževanja za tako pridobljeno medicinsko opremo. Iz revizijskega poročila izhaja, da UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 ni imel vzpostavljenega ustreznega sistema spremljanja iztrošene opreme. V obdobju revidiranja tudi ni ugotavljal ali »donirano« opremo in opremo na reverz potrebuje. Pri tem pa se niso ugotavljali nameni lastnikov, da opremo »donirajo«.

Računsko sodišče v revizijskem poročilu ugotavlja tudi več nepravilnosti za učinkovito upravljanje z medicinsko opremo.

V zaključnem delu je Računsko sodišče podalo negativno mnenje na področju pravilnosti nabave medicinske opreme in zdravstvenega materiala (brez zdravil). Na področju učinkovitosti pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo pa ugotavlja, da UKC Ljubljana v letih 2014 in 2015 ni bil učinkovit.

Ob ugotovitvah računskega sodišča o poslovanju UKC Ljubljana gre spomniti na Zakon o interventnih ukrepih za zagotovitev finančne stabilnosti javnih zdravstvenih zavodov, katerih ustanoviteljica je RS, in ki je bil sprejet v septembru 2017 po nujnem postopku.

Ministrica Milojka Kolar Celarc je ob sprejemu zakona 19. septembra 2017 dejala: »*Težka likvidnostna situacija javnih zdravstvenih zavodov je posledica varčevalnih ukrepov, ki so bili v preteklosti sprejeti zaradi zagotovitve uravnoteženosti poslovanja zdravstvene blagajne. V obdobju od leta 2009 do 2014 je težišče varčevalnih ukrepov slonelo na linearnem zniževanju cen zdravstvenih storitev za vse zdravstvene dejavnosti. Ob prevzemu mandata te vlade so bolnišnice imele čez 130 milijonov evrov akumuliranih presežkov odhodkov nad prihodki. Konec leta 2016 pa 170 milijonov. Posledice navedene situacije so tudi čedalje večje neporavnane obveznosti.*«

Težko je verjeti tem besedam ministrice ob pregledu revizijskega poročila. Izpostavljene zadeve v samem poročilu nakazujejo na to, da naš največji javni zdravstveni zavod v letih 2014 in 2015 ni posloval ekonomično in racionalno.

V okviru vseh nepravilnosti je lahko prišlo tudi do oškodovanja javnih sredstev. Preiskovalna komisija v DZ RS je preiskovala le del nabav v UKC Ljubljana, nabavo žilnih opornic ter prišla do podobnih zaključkov kot Računsko sodišče, ki je pregledalo večji segment nabav. Zato je po našem mnenju več kot verjetno, da je do podobnih nepravilnosti, kot na področju žilnih opornic, prihajajo tudi pri nabavi ostalega medicinskega materiala.

Ministrica za zdravje je ob sprejemu interventnega zakona še dejala:»*Za ohranjanje nemotenega izvajanja javne zdravstvene službe in opravljanja zdravstvenih storitev je zato nujno treba sprejeti predlagani interventni zakon. Brez sprejetja teh ukrepov in brez dodatnih proračunskih sredstev bi bilo ogroženo delovanje bolnišnic ter s tem omejeno ali celo onemogočeno izvajanje javne zdravstvene službe. Ostaja pa tudi veliko tveganje za izvršbe in zaustavitev dobav zdravil, medicinskih pripomočkov ter ostalega materiala s strani dobaviteljev. Sredstva v višini 136,24 milijonov evrov bodo bolnišnicam zagotovljena še letos...*«

Na podlagi interventnega zakona je UKC Ljubljana prejel 79.879.210 evrov. Finančna sredstva so bila zagotovljena brez sanacijskega plana, brez načrta za nadaljnje poslovanje javnega zavoda, ki bi opredeljeval cilje in ukrepe za zmanjšanje izgub. Svet zavoda UKC Ljubljana je v preteklem letu celo večkrat zavrnil sanacijski načrt, ki ga je svetu zavoda predložil takratni direktor mag. Andraž Kopač.

Tudi ministrstvo za zdravje ni v teh letih pripravilo ustreznih ukrepov za zmanjšanje izgub v naši največji bolnišnici oz. v javnih zdravstvenih zavodih nasploh. Še več. Zaradi neracionalnih ukrepov ali celo ne ukrepanja prihaja v javnih zdravstvenih zavodih do vedno večjih izgub. Davkopllačevalski denar pa se namesto za bolnike porablja za dobavitelje, ki izkoriščajo popolni nered v slovenskem zdravstvu, ki ga je ta vlada v zadnjih štirih letih še poglobila. Ugotovitev Računskega sodišča, da je bilo v UKC LJ v letih 2014 in 2015 v nasprotju z ZJN-2 nabavljenega za 69.443.786 evrov brez DDV zdravstvenega materiala je več kot zaskrbljujoče. In to ni daleč od zneska, ki ga je Vlada RS namenila UKC LJ za pokrivanje izgub zaradi zapadlih terjatev ter za poplačilo dobaviteljem. Tudi tistih dobaviteljev, s katerimi je UKC Ljubljana posloval nezakonito.

- II. Odboru za zdravstvo in Komisiji za nadzor javnih financ predlagamo, da po končani razpravi sprejmeta naslednje **sklepe**:
1. **Odbor za zdravstvo in Komisija za nadzor javnih financ predlagata Vladi RS in Ministrstvu za zdravje RS, da v 15 –ih dneh pripravita predlog za takojšen sanacijski načrt UKC Ljubljana in ga posredujeta Odboru za zdravstvo in Komisiji za nadzor javnih financ.**
 2. **Odbor za zdravstvo in Komisija za nadzor javnih financ pozivata Vlado RS in Ministrstvo za zdravje RS, da takoj pokličeta k odgovornosti člane Sveta zavoda UKC Ljubljana in generalne direktorje UKC Ljubljana, ki so zavod vodil v letih 2014 in 2015.**
 3. **Odbor za zdravstvo in Komisija za nadzor javnih financ predlagata predsedniku Vlade RS, da ukrepa zoper ministrico za zdravje Milojko Kolar Celarc, ker ni pravočasno ukrepala zoper vodstvo zavoda UKC Ljubljana.**

III. Poslanska skupina SDS predlaga, da na skupno sejo Odbora za zdravstvo in Komisije za nadzor javnih financ **povabite**:

- dr. Mira Cerarja, predsednika Vlade RS;
- Milojko Kolar Celarc, ministrico za zdravje;
- Aleša Šabederja, v.d. generalnega direktorja UKC Ljubljana;
- Varjo Dolenc, pomočnico generalnega direktorja UKC Ljubljana za nabavno dejavnost;
- Meto Vesel Valentinčič, pomočnica generalnega direktorja UKC Ljubljana za upravno-pravne zadeve;
- mag. Andraža Kopača, nekdanjega generalnega direktorja UKC Ljubljana;
- Brigito Čokl, nekdanjo v.d. generalno direktorico UKC Ljubljana;
- dr. Andreja Baričiča, nekdanjega v.d. generalnega direktorja UKC Ljubljana;
- mag. Simona Vrhunca, nekdanjega generalnega direktorja UKC Ljubljana;
- Bojana Urana, nekdanjega pomočnika generalnega direktorja UKC Ljubljana za nabavno dejavnost;
- Tomaža Vesela, predsednika Računskega sodišča RS;
- Marjana Šušelja, generalnega direktorja ZZZS;
- Borisa Štefaneca, predsednika Komisije za preprečevanje korupcije;
- Nacionalni preiskovalni urad;
- Boruta Smrdela, direktorja Državne revizijske komisije.

Priloge:

- Revizijsko poročilo Pravilnost nabave medicinske opreme in zdravstvenega materiala ter učinkovitost pridobivanja in upravljanja z medicinsko opremo v UKC Ljubljana; RS Računsko sodišče; št. 322-2/2016/34; Ljubljana, 30. januar 2018.

Jože Tanko,
vodja poslanske skupine SDS